

VLADA LI VLADA REPUBLIKE HRVATSKE OTVORENO?

Izveštaj GONG-a o transparentnosti rada Vlade za 2008. godinu

UVOD

S ciljem transparentnog donošenja i provođenja odluka u skladu sa zakonima i demokratskim standardima te transparentnog trošenja javnih sredstava, gotovo sve značajnije međunarodne institucije, od Ujedinjenih naroda, Svjetske banke, Međunarodnog monetarnog fonda pa do Europske unije, podržavaju koncept tzv. **good governance-a**, odnosno **dobrog upravljanja**.

GOOD GOVERNANCE			
OTVORENOST	SUDJELOVANJE JAVNOSTI	UČINKOVITOST	VLADAVINA PRAVA
ODGOVORNOST	PRAVIČNOST	SPREMNOST NA KONSENZUS	DJELOTVORNOST

Jedno od bitnih načela *good governance-a* je **otvorenost** što podrazumijeva da su informacije i odluke lako i izravno dostupne onima na koje će se, po njihovu donošenju, i odnositi. Dodatno, informacije trebaju biti predstavljene i dostupne građanima i javnosti na jednostavan i lako razumljiv način.

Sukladno stajalištima UN-ove globalne mreže za bolju javnu administraciju¹, transparentnost rada Vlade i parlamenta ogleda se u:

- provođenju Zakona o pravu na pristup informacijama,
- transparentnosti procedure donošenja propisa,
- televizijskom prijenosu parlamentarnih zasjedanja,
- objavljivanju izvještaja revizije o radu vlade i parlamenta.

S druge strane, transparentnost rada ugrožavaju:

- diskrecijske odluke,
- nepravovremena objavljivanja odluka,
- nedostatak resursa za objavljivanje informacija,
- nedostupnost informacija osobama s invaliditetom,
- nedostatak kulture službenika u institucijama koja bi trebala biti usmjerena na pružanje usluga građanima.

¹ *United Nations Public Administration Network* – www.unpan.org

U okviru svog djelovanja, GONG prati transparentnost rada tijela javne vlasti, posebice Hrvatskoga sabora i Vlade Republike Hrvatske.

GONG je od početka mandata trenutne Vlade pratio transparentnost njena rada s ciljem izvještavanja javnosti o načinu rada i transparentnosti donošenja odluka, s naglaskom na pravovremeno objavljivanje dnevnih redova i materijala s otvorenih i zatvorenih sjednica Vlade te dostupnost i objavljivanje ostalih odluka.

PRAVNI OKVIR RADA VLADE

U pogledu transparentnosti rada Vlade, **Zakon o Vladi** ne sadrži posebne odredbe osim što određuje da se uredbe i Poslovnik Vlade objavljuju u Narodnim novinama.

Posebno je zanimljiva, i sa stajališta transparentnosti upitna, odredba Zakona da se odluke, rješenja i zaključci **moгу** (što znači da ne moraju) objaviti u Narodnim novinama, ako tako odluči Vlada prilikom donošenja ovih akata.² Naime, nije moguće provjeriti koristi li se mogućnost neobjavljivanja koja proizlazi iz navedene odredbe samo u slučaju sadržaja koji su službeno označeni nekim stupnjem tajnosti.

Poslovnik Vlade Republike Hrvatske u svoja tri članka propisuje javnost rada Vlade.

Sjednici Vlade **otvorenoj za javnost** mogu prisustvovati mediji. Njima se dostavlja i dnevni red dijela sjednice otvorenog za javnost, zajedno s materijalima.

Vlada može i tijekom sjednice otvorene za javnost odlučiti da se sa rasprave o pojedinim pitanjima iz dnevnog reda isključi prisustvo medija, a od dostupnosti javnosti izuzimaju se oni materijali koji su, u skladu s posebnim propisima, označeni određenim stupnjem tajnosti.

O radu Vlade na sjednici **zatvorenoj za javnost** Ured za odnose s javnošću izdaje priopćenje medijima najkasnije u roku od sat vremena nakon završetka sjednice, osim ako Vlada odluči da se o nekom pitanju ne obavještava javnost.

Poslovnik bi trebao detaljnije regulirati sjednice zatvorene za javnost, odnosno odrediti u kojim konkretnim slučajevima sjednice moraju ili mogu biti zatvorene za javnost te propisati obvezu objavljivanja barem dnevnih redova sa sjednica zatvorenih za javnost.

Restriktivnom se može smatrati i odredba prema kojoj Ured za odnose s javnošću može oduzeti akreditaciju predstavniku medija koji netočno i neistinito prikazuje podatke iz materijala za sjednice Vlade ili raspravu na sjednicama Vlade. Vlada ne bi trebala oduzimati akreditacije novinarima na temelju prosudbe o njihovu pisanju jer time direktno utječe na slobodu medija.

KOMPARATIVNI PRIKAZ

Otvorenost rada Vlade i institucija u drugim državama ovisi o stupnju njihovog demokratskog razvoja te političkoj kulturi. Primjerice, otvorenost u obavljanju javnih službi je neupitna u skandinavskim zemljama s dugom demokratskom tradicijom, dok je u zemljama u kojima se demokracija relativno nedavno počela razvijati otvorenost rada Vlada i institucija i dalje bitno pitanje koje tek treba jasno regulirati i na čijem poboljšavanju treba raditi.

GONG je za potrebe izvještaja dobio odgovore na poslone upite o transparentnosti rada estonske, švedske i češke Vlade.

Estonija

Estonska Vlada održava sjednice svakoga četvrtka u 10 sati.

Konačni dnevni red sjednice Vlade utvrđuje se i objavljuje na internetskim stranicama Vlade³ srijedom. Međutim, estonska Vlada ima posebnu internetsku stranicu⁴ na kojoj se objavljuju svi nacrti i prijedlozi zakona i drugih propisa, a može se vidjeti i faza u kojoj se nalaze nacrti i prijedlozi propisa mnogo prije nego što budu na dnevnom redu sjednice Vlade.

² Odredba je izvorno iz Zakona o Vladi Republike Hrvatske iz 1998. godine te je i dalje na snazi.

³ <http://www.valitsus.ee/brf/index.php?id=293943&tpl=1006>

⁴ <http://eoigus.just.ee>

Također, moguće je vidjeti i komentare na nacрте i prijedloge propisa koji su stigli od nadležnih institucija i zainteresiranih strana.

Svaka odluka Vlade automatski se objavljuje na internetskoj stranici Vlade odmah po donošenju! Sjednice Vlade mogu biti zatvorene za javnost, ali Vlada objavljuje teme o kojima se raspravljalo na zatvorenim dijelovima sjednica.

Švedska

Švedska Vlada također održava svoje sjednice četvrtkom, a dnevni red sjednice objavljuje se srijedom.

Materijali sa sjednica Vlade ne objavljuju se na internetskim stranicama radi stroge zaštite osobnih podataka u Švedskoj. Međutim, sve odluke Vlade su javne u smislu da svaki građanin može dobiti bilo koju odluku Vlade, a na internetskim stranicama⁵ su detaljne upute kako zatražiti i dobiti odluke Vlade. Vlada objavljuje iscrpne izvještaje i priopćenja za javnost sa svojih sjednica.

Kao i u Estoniji, sjednice Vlade mogu biti zatvorene za javnost, ali Vlada objavljuje teme o kojima se raspravljalo na zatvorenim dijelovima sjednica.

Češka

U Češkoj službeno postoje Vladini radni materijali za svaku sjednicu te konačne odluke i postupanja. Dnevni red sjednice Vlade objavljuje se na internetskim stranicama⁶ Vlade tjedan dana prije sjednice, a bilo koji građanin i institucija na zahtjev (usmeni ili pisani) može dobiti Vladine radne materijale za sjednicu.

Vladina postupanja i konačne odluke objavljuju se tjedan dana nakon sjednice na internetskim stranicama Vlade.⁷

Dokumenti koji nose određen stupanj tajnosti ne objavljuju se i razmatraju se na zatvorenim sjednicama Vlade. Međutim, Vlada objavljuje o čemu se raspravljalo na zatvorenim sjednicama.

Navedeni podaci bili su predstavljeni i u polugodišnjem izvještaju o transparentnosti rada Vlada. Vlada se bila očitovala svojom analizom kojom je pokazala da u većini država postoji praksa održavanja zatvorenih sjednica. Međutim, nije sporno da vlade drugih država održavaju zatvorene sjednice. Bitno je o čemu se raspravlja na zatvorenim sjednicama, na koji način vlade izvještavaju sa zatvorenih sjednica, objavljuju li se dnevni redovi te odluke o dodjeli sredstava iz proračunskih zaliha državnog proračuna.

PRAKSA VLADE REPUBLIKE HRVATSKE U 2008. GODINI

Tijekom 2008. godine GONG je pratio transparentnost rada Vlade Republike Hrvatske. Na temelju rezultata za prvih šest mjeseci, izrađen je polugodišnji izvještaj koji je objavljen 28. kolovoza 2008. godine, a u ovome izvještaju podaci iz polugodišnjeg izvještaja sumirani su s rezultatima za drugu polovicu godine.

Za potrebe izrade izvještaja, praćene su otvorene, zatvorene i telefonske sjednice Vlade. Redovito su pregledavane internetske stranice Vlade, vladina priopćenja za javnost, novosti, zakoni, a u nekoliko navrata od Vlade su zatražene odluke sa sjednica Vlade i pojašnjenja oko objave dokumenata na internetskim stranicama.

U izvještaju se navode i primjere iz sudske prakse temeljem prava na pristup informacijama, a u *appendixu* izvještaja nalazi se Izvješće o korištenju sredstava proračunske zalihe državnog proračuna za siječanj - lipanj 2008. godine.⁸ Cjelogodišnje Izvješće nije dostupno, a do ožujka nije bilo poznato hoće li biti dostupno.

⁵ <http://www.sweden.gov.se/sb/d/2184/a/15521>
<http://www.sweden.gov.se/sb/d/2853/a/18096>
<http://www.sweden.gov.se/content/1/c6/10/66/15/d8487bc3.pdf>

⁶ <http://www.vlada.cz> link *Programy jednani vlady*

⁷ <http://www.vlada.cz> link *Programy jednani vlady, Archiv a vyhledavani v dokumentech vlady*

⁸ Izvor www.sabor.hr/fqs.axd?id=12378; Napomena: Izvješće nije lako dostupno i vidljivo na www.sabor.hr, a ne nalazi se niti na službenim internetskim stranicama Vlade Republike Hrvatske.

Otvorene sjednice

Vlada obično održava svoje sjednice četvrtkom, a svaka sjednica se najavljuje dan ranije **bez objave dnevnog reda** tako da javnost ostaje zaklinuta za osnovnu informaciju – o čemu će Vlada raspravljati na sjednici?!

Dnevni redovi s otvorenih sjednica objavljuju se na internetskim stranicama Vlade neposredno prije samog početka sjednice, a materijali u vezi dnevnog reda, tj. odluke sa sjednica Vlade uglavnom oko 5-6 sati nakon završetka sjednice. GONG je tijekom 2008. godine u nekoliko navrata od Vlade zatražio materijale nekoliko sati prije sjednice, ali bezuspješno.

Sukladno Poslovniku Vlade Republike Hrvatske, pisani poziv za sjednicu Vlade s prijedlogom dnevnog reda i materijalima koji sadrže stajališta i prijedloge koordinacija, tajnik Vlade upućuje članovima Vlade tjedan dana prije održavanja sjednice te stoga nema tehničkih i drugih prepreka da se isti materijale ne objave nekoliko dana prije na internetskim stranicama kako bi javnost bila upoznata o čemu će Vlada raspravljati.

S obzirom na praksu hrvatske Vlade, **zainteresirana javnost** nije u mogućnosti **saznati** što će se raspravljati na sjednicama Vlade, **niti dobiti radne materijale** prije sjednice, što ne pridonosi transparentnosti rada Vlade.

U 2008. godini **Vlada je održala ukupno 62 otvorene sjednice.**

Tijekom 2008. godine Vlada na svojim internetskim stranicama, u dijelu „Sjednice i odluke Vlade RH“, **nije objavila dnevne redove i materijale s ukupno 14 sjednica od kojih se za 10 sjednica pretpostavlja da se radi o telefonskim sjednicama.**

GONG je od Vlade RH putem e-maila u siječnju zatražio pojašnjenje o neobjavljenim dnevnim redovima i materijalima s 9 sjednica iz drugog polugodišta, međutim odgovor do kraja veljače nije stigao. Ponovno je, početkom veljače, upućen isti zahtjev – no, ni na njega nije odgovoreno.⁹

Daljnijim razmatranjem utvrdili smo da su podaci o sjednicama koje nedostaju vjerojatno podaci o telefonskim sjednicama Vlade Republike Hrvatske za koje ne postoji posebna rubrika na internetskim stranicama, a ne nalaze se niti u popisu sjednica Vlade. Također nisu predviđene niti jednim propisom RH.

Kako je u proteklom mandatu Vlada mnoge odluke pa tako i one o dodjeli proračunskih sredstava donosila na zatvorenim dijelovima sjednica čiji su dnevni redovi također bili tajni za javnost, GONG je u suradnji sa 6 nevladinih udruga (B.a.B.e, Centar za mirovne studije, Transparency International Hrvatska, Zelena akcija, Zeleni forum i ZaMirNET) u veljači 2008. javno zatražio veću transparentnost rada Vlade RH i pozvao je da:

- na svojim internetskim stranicama minimalno **два dana unaprijed** objavljuje **potpuni dnevni red** svojih sjednica, sve one **dokumente** o kojima će raspravljati, a koji nisu klasificirani oznakom tajne, kao i **izvještaje po svakoj točki i odluci** nakon svake sjednice Vlade;
- **sve odluke o dodjeli proračunskih sredstava javno objavljuje na svojim internetskim stranicama**, budući da se radi o javnim sredstvima i da javnost ima pravo znati kome Vlada dodjeljuje ta sredstva, za koje aktivnosti i u kojim iznosima.

Međutim, odgovor je stigao jedino od Jadranke Kosor, ministrice obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti u kojem se objašnjava kako Ministarstvo posluje transparentno, bez osvrtnja na zahtjeve udruga i rad Vlade.

Telefonske sjednice

Iako Vlada ima praksu održavanja telefonskih sjednica, Poslovnik Vlade ne navodi takvu mogućnost održavanja sjednica već samo predviđa da predsjednik Vlade ili Uži kabinet mogu odlučiti da se

⁹ E-mailovi poslani 20. siječnja i 4. veljače 2009.

sjednica Vlade održi i bez nazočnosti većine članova Vlade, s time da odsutni članovi Vlade glasaju putem telefona ili telefaksom, odnosno elektroničkom poštom.

Vlada je održala ukupno **10 telefonskih sjednica u 2008. godini.**

U 2008. godini pod „Priopćenjima za javnost“ mogu se pronaći informacije o 10 telefonskih sjednica. Vlada je na navedenim sjednicama raspravljala i donosila odluke o:

- dodjeli sredstava Crvenom križu za unesrećene u Mianmaru,
- isplati božićnice u 2008. godini korisnicima mirovinskih primanja,
- usvajanju Izvešća o ispunjavanju obveza iz poglavlja Carinska unija,
- usvajanju pregovaračkih stajališta Republike Hrvatske za međuvladine konferencije o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji za 3 poglavlja: Javne nabave, Ribarstvo, Sigurnost hrane, veterinarstvo i fitosanitarna politika,
- izmjeni i dopuni Zakona o trgovini,
- amandmanima na prijedlog rebalansa državnog proračuna,
- isplati pomoći stanovništvu Gruzije...

U drugim državama nije zabilježena praksa održavanja telefonskih sjednica Vlade.

Telefonski se mogu obavljati konzultacije među članovima Vlade, ali ne i zasjedanja. Vlada svoje sjednice treba sazivati i održavati sukladno propisanoj proceduri koja se treba poštivati, osim ako Vlada nije puko glasačko tijelo, tj. da se bitne odluke donose već prije održavanja sjednice.

Ukoliko postoji potreba za odlučivanjem o hitnim stvarima, potrebno je donijeti odgovarajuće propise koji bi regulirali hitnost donošenja odluka.

Zatvorene sjednice

Sukladno Poslovniku Vlade, Vlada bi nakon svake sjednice ili njenog dijela zatvorenog za javnost trebala poslati priopćenje za javnost.

Od ukupno 62 sjednice u 2008. godini, Vlada je održala 34 sjednice dijelom zatvorene za javnost, što znači da je preko 50% Vlada odlučivala u tajnosti, iako bi tajnost trebala biti tek izuzetak, a ne pravilo.

Dok je Vlada u prvom polugodištu 2008. godine sa zatvorenih sjednica izvještavala samo o imenovanjima i razrješenjima, nakon objavljivanja GONG-ovog izvještaja Vlada počinje objavljivati iscrpnija priopćenja sa zatvorenih sjednica što se može vidjeti iz usporedbe prvog i drugog polugodišta u nastavku.

Prvo polugodište 2008. godine

Na internetskim stranicama Vlade ne postoji posebna rubrika „Sjednice zatvorene za javnost“, nego su se, **u prvom polugodištu 2008. godine,** priopćenja sa zatvorenih dijelova sjednica Vlade objavljivala pod rubrikom „Novosti i najave“ umjesto pod „Priopćenjima za javnost“, što je otežavalo pronalaženje informacija sa zatvorenih dijelova sjednica.

Nakon prebrojavanja priopćenja za javnost sa zatvorenih dijelova sjednica Vlade, moglo se utvrditi da je Vlada **od siječnja do lipnja 2008. godine od ukupno 31 održane sjednice, njih 17 dijelom zatvorila za javnost, tj. Vlada je na 17 sjednica proglasila zatvorenim dio sjednice otvorene za javnost.**

Prema podacima iz priopćenja Vlade, saznali smo da se **na zatvorenim dijelovima sjednica raspravljalo i donosilo samo odluke o imenovanjima i razrješenjima. I dok u drugim zemljama takve odluke nisu tema zatvorenih dijelova sjednica vlada, iz vladinih priopćenja proizlazilo je da Vlada jedino o tome raspravljala na zatvorenim dijelovima sjednica.**¹⁰

Prilikom čitanja priopćenja sa zatvorenih dijelova sjednica Vlade **u prvom polugodištu 2008. godine** koja su se objavljivala nakon svake sjednice, ali i s obzirom na postojeće informacije o npr. odlukama

¹⁰ Izvaci iz priopćenja sa zatvorenih dijelova sjednica Vlade RH – www.vlada.hr do srpnja 2008. nalaze se u Appendixu ovog izvještaja

o dodjeli proračunskih sredstava tijekom proteklog mandata Vlade, postavili smo nekoliko logičnih pitanja:

- Zar se uistinu na zatvorenim dijelovima sjednica Vlade RH **raspravlja samo o imenovanjima i razrješenjima?**
- Ukoliko ne, zašto priopćenja ne sadrže i ostale informacije, odnosno teme o kojima se raspravljalo na zatvorenim sjednicama?!
- Zbog čega se uopće na **zatvorenim dijelovima sjednica** raspravlja o, primjerice, članu skupštine i nadzornom odboru **Hrvatskih šuma koje su tijelo javne vlasti**, imenovanju ravnatelja **Državnog hidrometeorološkog zavoda** (također tijelo javne vlasti), imenovanju **predsjednika Uprave tvrtki Autocesta Rijeka-Zagreb i Hrvatskih autocesta** (također tijela javne vlasti), imenovanju člana Nadzornog odbora HT-a ili razrješenju **pomoćnice ministra znanosti, obrazovanja i sporta?**

Nadalje, dnevni red o kojem se raspravlja na sjednici zatvorenoj za javnost također je bio nedostupan javnosti, što je uskraćivanje temeljnih informacija o radu Vlade.

Drugo polugodište 2008. godine

Od rujna 2008. godine Vlada Republike Hrvatske počela je objavljivati priopćenja sa zatvorenih dijelova sjednica Vlade pod rubrikom „Priopćenja za javnost“, što je olakšalo pronalaženje informacija sa zatvorenih dijelova sjednica. No rubrika „Sjednice i odluke Vlade“ trebala bi sadržavati sortirane i lako dostupne podatke sa zatvorenih i telefonskih sjednica.

Vlada je od srpnja do prosinca 2008. godine, jednako kao i u prvom polugodištu, od ukupno 31 održane sjednice, njih 17 dijelom zatvorila za javnost, tj. Vlada je na 17 sjednica proglasila zatvorenim dio sjednice otvorene za javnost.

Prema podacima iz priopćenja Vlade, na zatvorenim dijelovima sjednica u srpnju i dalje se raspravljalo i donosilo odluke samo o imenovanjima i razrješenjima.

Nakon objave prvog GONG-ovog izvještaja o transparentnosti rada Vlade Republike Hrvatske u rujnu 2008. godine, Vlada počinje s objavom iscrpnijih i detaljnijih priopćenja sa zatvorenih dijelova svojih sjednica.

Primjeri¹¹

54. Sjednica, studeni 2008.

Na zatvorenom dijelu današnje sjednice, Vlada Republike Hrvatske prihvatila je tekst Sporazuma između Republike Hrvatske, Hypo Group Alpe Adria, Državne agencije za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka (DAB) i Slavonske banke, te je ovlasila potpredsjednika Vlade i ministra gospodarstva, rada i poduzetništva Damira Polančeca da ga potpiše, čime su osigurani uvjeti za okončanje svih sporova između Republike Hrvatske, DAB-a i Hypo Grupe, u vezi privatizacije Slavonske banke.

Kao što je poznato, Vlada je na svojoj sjednici prije dva tjedna odgodila prihvaćanje takvog Sporazuma te je zaključila da istaknuti pravni stručnjaci i Državno odvjetništvo Republike Hrvatske još jednom analiziraju i razmotre mogućnost pokretanja i uspješnog okončanja sudskog spora pred nadležnim civilnim britanskim sudovima. Nakon iscrpne analize stručnjaka, utvrđeno je da ne postoji mogućnost dobivanja takvog spora te da bi njegovo pokretanje iziskivalo dodatne financijske troškove. Stoga je, uz preporuku Državnog odvjetništva, odlučeno da se ide u nagodbu.

U postupku međunarodne arbitraže, zaključenom krajem 2007. godine, Hypo Grupa je ostvarila pravo na obeštećenje i kamate u ukupnom iznosu od oko 44 milijuna eura. Prihvaćenim Sporazumom, međutim, a temeljem postignutog dogovora, Republika Hrvatska odustaje od poduzimanja daljnjih pravnih koraka i potraživanja, a Hypo Grupa pristaje na smanjenje isplate za oko 20 %, uz napomenu da neće biti obračunate kamate od dana donošenja prve arbitražne odluke pa do konačne isplate.

¹¹ Izvaci iz priopćenja sa zatvorenih dijelova sjednica Vlade RH – www.vlada.hr do prosinca 2008.

Donesena je Odluka o osnivanju zajedničke Radne skupine Vlade Republike Hrvatske i Grada Zagreba za financijsku procjenu nagrađenih projekata nove Zračne luke Zagreb. Predstavnici Vlade u Radnoj skupini bit će Aleksander Russo, državni tajnik u Ministarstvu zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, Željko Tufekčić, državni tajnik u Ministarstvu mora, prometa i infrastrukture, i mr. sc. Krešimir Dragić, ravnatelj u Ministarstvu financija. Predstavnici Grada Zagreba bit će Ivo Čović, predsjednik Uprave Zagrebačkog holdinga d.o.o., Vjera Salopek, član Gradskog poglavarstva i pročelnik Gradskog ureda za financije, i Davor Jelavić, član Gradskog poglavarstva i pročelnik Gradskog ureda za prostorno uređenje, zaštitu okoliša, izgradnju Grada, graditeljstvo, komunalne poslove i promet.

Vlada je danas Hrvatskom saboru **uputila mišljenje o Izvešću o radu Vijeća HRT-a o provedbi programskih načela i obveza** utvrđenih Zakonom za razdoblje od 3. rujna 2007. do 14. listopada 2008. godine te o Izvešću Ravnateljstva HRT-a o poslovanju za 2007. godinu.

Prihvaćen je Zaključak u vezi s programom suradnje u području kulture između Ministarstva kulture Republike Hrvatske i Ministarstva kulture i turizma Ukrajine za razdoblje 2008. – 2010. godine.

Vlada je verificirala više odgovora na zastupnička pitanja koja su joj postavljena.

Na prijedlog ministra pravosuđa dužnosti je razriješen državni tajnik mr. sc. Ivan Damjanović, a na tu je dužnost imenovan mr. sc. Zoran Pičuljan, koji je radi odlaska na tu dužnost razriješen dužnosti zamjenika državnog tajnika Središnjeg državnog ureda za upravu. Vladimir Faber imenovan je glavnim ravnateljem policije, na prijedlog ministra unutarnjih poslova., temeljem provedenog postupka po raspisanom javnom natječaju.

Na prijedlog potpredsjednika Vlade i ministra gospodarstva, rada i poduzetništva Skupštini društva Hrvatski operator tržišta energije d.o.o. upućen je prijedlog za opozivom dosadašnjih članova Nadzornog odbora Željka Tomšića, Nenada Debrecina, Ivana Mravka i Igora Raguzina, te za izbor novih članova Krešimira Cerovca, Nenada Debrecina, Damira Rajkovića i Igora Raguzina. Za predsjednika i zamjenika predsjednika Nadzornog odbora toga društva predloženi su Krešimir Cerovac i Nenad Debrecin.

Na osobni zahtjev Vedrana Duvnjaka predloženo je njegovo razrješenje dužnosti člana Nadzornog odbora Središnje depozitarne agencije d.d., a za imenovanje na to mjesto predložen je Damir Kaufman.

Rujan, studeni 2008.

Vlada je također prihvatila i **pokroviteljstva nad manifestacijom „ISAP 2008“ – Internacionalni sajam pršuta**, koji se održava u Tinjanu, od 25. do 26. listopada ove godine, zatim nad manifestacijom obilježavanja rođenja bana Josipa Jelačića i Dana Grada Zaprešića, koja se održava u Zaprešiću, 18. listopada ove godine, te nad Europskim prvenstvom radio upravljanih jedinica klase IOM, koje se održava u Dubrovniku, 26. listopada 2008.

Republike Hrvatske je na zatvorenom dijelu današnje sjednice **usvojila pregovaračko stajalište** za poglavlje 11. „Poljoprivreda i ruralni razvitak“. Pregovaračko stajalište bit će predano francuskom Predsjedništvu EU i Glavnom tajništvu Vijeća EU, te će biti distribuirano kao dokument Međuvladine konferencije o pristupanju RH EU.

Pregovaračko stajalište za poglavlje 11. „Poljoprivreda i ruralni razvitak“ predaje se nastavno na pismo Predsjedništva u kojem je Vlada RH izvještena da su države članice ocijenile ispunjenim mjerilo za otvaranje određeno u ovom poglavlju, te kako je stav svih država članica EU da je Republika Hrvatska odgovarajuće pripremljena za početak pregovora u ovom poglavlju. Republika Hrvatska u pregovaračkom stajalištu za poglavlje 11. „Poljoprivreda i ruralni razvitak“ traži niz prijelaznih razdoblja i trajnih izuzeća za provedbu pravne stečevine EU obuhvaćene ovim poglavljem.

Vlada RH usvaja pregovaračka stajališta za pregovore o pristupanju RH EU za svako pojedino poglavlje pravne stečevine EU. Danas usvojeno stajalište bit će ukupno dvadesetdeveto koje je Vlada RH predala EU u dosadašnjem tijeku pregovora o pristupanju.

Vlada RH iz sredstava proračunske zalihe također je odobrila 200.000 kuna Autonomnoj ženskoj kući Zagreb, za pokriće dijela troškova rada skloništa za žene i djecu žrtve obiteljskog nasilja.

Vlada je prihvatila Izvešće o poslovanju društava u većinskom vlasništvu države u 2007. godini.

Iako su informacije sa zatvorenih sjednica Vlade Republike Hrvatske sada nešto iscrpnije i dalje se nameće pitanje o opravdanosti zatvorenih sjednica u vezi tema poput:

- usvajanja pregovaračkih stajališta za ulazak u EU,¹²
- imenovanjima i razrješenjima,
- izvješću o poslovanju društava u većinskom vlasništvu države u 2007. godini,
- pokroviteljstvu Međunarodnog sajma pršuta.

Dnevni redovi o kojima se raspravljalo na sjednicama zatvorenim za javnost i u drugom su polugodištu nedostupni javnosti što praćenje rada Vlade čini otežanim, s obzirom da se ne zna što je Vlada planirala raspravljati stoga su Vladina priopćenja zapravo teško propitljiva.

Nužno je objaviti dnevni red nekoliko dana ranije kako bi se znalo o čemu će se raspravljati na zatvorenim sjednicama, a kasnije se u priopćenju objavljuje o čemu se raspravljalo i koje su odluke donijete.

Objavljivanjem dnevnih redova građani i javnosti ne bi sumnjali u informacije koje Vlada navedi u priopćenjima sa zatvorenih sjednica.

Posljednji primjeri tajnog vladanja Vlade

1. GONG je u drugom polugodištu 2008. godine pronašao Izvešće o korištenju sredstava proračunske zalihe državnog proračuna za siječanj - lipanj 2008. godine, a naknadnom provjerom, utvrđeno je kako se isti dokument nalazi i na internetskim stranicama Hrvatskoga sabora (www.sabor.hr/fgs.axd?id=12378). **Izvešće se ne nalazi** na vidljivom i lako dostupnom mjestu, a, također, Izvešće nije objavljeno na internetskim stranicama Vlade Republike Hrvatske.

Sukladno Izvješću (nalazi se u *Appendixu* GONG-ovog Izveštaja) Vlada je u prvom polugodištu 2008. godine svojim rješenjima dodijelila 50.913.148,58 kuna različitim korisnicima dok je ministar financija odobrio dodjelu 40.000,00 kuna.

Za prvih pola godine, iz proračunskih zaliha ukupno je isplaćeno 180.490.489,52 kune!

Sredstva su dodijeljena netransparentno, protivno dobroj demokratskoj praksi i Vladinom zagovaranju štednje te bez jasnih kriterija dodjele sredstava.

Na internetskim stranicama Vlade Republike Hrvatske u različitim rubrikama, kao i u izvještajima sa sjednica Vlade, nema podataka o svim odlukama o raspodjeli sredstava iz proračunskih zaliha državnog proračuna osim za one, primjerice, o dodjeli sredstava u humanitarne svrhe, nagrađivanja sportaša i sl. Iz navedenog se može zaključiti da je proces dodjeljivanja sredstava iz proračunskih zaliha Vlade i dalje netransparentan.

2. Nemogućnost uvida u dnevne redove i odluke Vlade sa zatvorenih dijelova sjednica ilustrira i primjer novinarku Radija 101, Jelene Berković.

Jelena Berković uputila je u studenome 2007. Vladi dva zahtjeva pozivajući se na Zakon o pravu na pristup informacijama:

- zahtjev u kojem traži dostavu svih odluka sa svih sjednica Vlade zatvorenih za javnost tijekom 2007. godine i
- zahtjev za dostavu dnevnih redova svih zatvorenih sjednica tijekom 2007.

¹² Organizacije civilnog društva u nekoliko su navrata tražile objavu svih pregovaračkih stajališta, ali stajališta su i dalje ostala tajna.

Novinarka nije dobila tražene odluke te je, u konačnici, morala tužiti Vladu Upravnom sudu. Jedina informacija koju je novinarka dobila je da je **Vlada tijekom 2007. na zatvorenim dijelovima sjednica donijela 603 odluke!**

Međutim, i u sklopu GONG-ovog ovogodišnjeg istraživanja o provedbi Zakona o pravu na pristup informacijama, od Vlade je zatražena preslika svih točaka dnevnih redova sa zatvorenih dijelova sjednica Vlade Republike Hrvatske tijekom trenutnog mandata Vlade. Dobiven je odgovor da su svi dnevni redovi sa zatvorenih sjednica Vlade Republike Hrvatske označeni određenim stupnjem tajnosti temeljem Poslovnika Vlade.

Poslovnik navodi da od javnosti mogu biti izuzeti samo oni materijali koji su označeni kao službena, vojna ili državna tajna (čl. 50. Poslovnika). No, materijale u smislu Poslovnika te u smislu ustavnih odredbi o pripadnosti vlasti narodu treba tumačiti kao sadržaj onoga o čemu Vlada Republike Hrvatske raspravlja na dijelovima sjednica zatvorenih za javnost, a nikako se takva formulacija ne bi smjela proširivati i na sam dnevni red sjednice Vlade.

I u ovom slučaju Vlada je tužena Upravnom sudu.

PROBLEMI I PREPORUKE

Učestalošću održavanja sjednica zatvorenih za javnost i nenavođenjem svih odluka o raspodjeli sredstava iz proračunskih zaliha, nepotpunim priopćenjima te neobjavlivanjem dnevnih redova sjednica zatvorenih za javnost, ali i dnevnih redova svih sjednica najmanje dva dana ranije, kao i odbijanjem dostavljanja dnevnih redova i odluka zainteresiranoj javnosti, Vlada je nastavila kršiti principe dobrog vladanja, transparentnosti i odgovornosti prema građanima.

Osnovni preduvjet za povećanje povjerenja građana u rad tijela javne vlasti i njihovo efikasno djelovanje, pa tako i u rad Vlade, je transparentnost njihova rada.

Loša praksa rada Vlade ogleda se u nepravovremenom objavljivanju dnevnih redova sjednica Vlade i materijala sa sjednica, učestalošću održavanja sjednica zatvorenih za javnost, a potom i u priopćenjima iz kojih nisu vidljive sve informacije o raspodjeli sredstava iz proračunskih zaliha te u neobjavlivanju dnevnih redova sjednica zatvorenih za javnost, kao i u odbijanju dostavljanja dnevnih redova zainteresiranoj javnosti.

Odgovorne vlade unapređuju transparentnost svog rada kako bi povećale povjerenje građana u rad tijela javne vlasti i trošenje javnih sredstava te u konačnici smanjile prostor za korupciju.

Bez povjerenja građana u tijela javne vlasti nema ni sudjelovanja građana i javnosti u donošenju odluka, što slabi kvalitetu donošenja i provođenja propisa.

Samo informirana javnost može biti učinkovit demokratski mehanizam kontrole vlasti, a zadaća institucija u zrelim demokracijama je edukacija javnosti i što transparentnije informiranje o radu tijela javne vlasti.

Preporuke za transparentniji rad Vlade

1. Pravni okvir ne jamči transparentnost rada Vlade i omogućava lošu praksu netransparentnog djelovanja Vlade Republike Hrvatske, stoga je nužno pristupiti izmjenama Zakona o Vladi i Poslovnika Vlade Republike Hrvatske u cilju njihovih poboljšanja i uvođenja instrumenata koji bi jamčili transparentan rad Vlade.
2. Potrebno je poboljšati praksu transparentnosti rada Vlade, posebice kod zatvorenih dijelova sjednica s kojih bi se trebali objavljivati dnevni redovi, a transparentnost rada Vlade potrebno je poboljšati i u smislu već navedenih zahtjeva organizacija civilnog društva od veljače 2008. godine.
3. Zatvorene sjednice trebaju biti iznimka, a ne pravilo.
4. Izvešća o korištenju sredstava proračunske zalihe državnog proračuna za svaku godinu kao i podaci i priopćenja s otvorenih, telefonskih i zatvorenih sjednica Vlade moraju biti **lako dostupna i uočljiva na internetskim stranicama** Vlade Republike Hrvatske. U tom smislu internetske stranice Vlade treba učiniti preglednijima.

5. Raspravljanje pregovaračkih stajališta na zatvorenim sjednicama nije u skladu s principima transparentnosti i dobrog upravljanja budući da se javnosti uskraćuju informacije o sadržaju pregovora koji će odrediti budućnost hrvatskih državljana.
6. U cilju transparentnosti i otvorenosti Vlada Republike Hrvatske trebala bi pružati odgovore na upite i *e-mailove* organizacija civilnoga društva, odnosno pojedinih građana.

Zagreb, ožujak 2009.